

## Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. Ἰδ. ἀρ. 550)

— Καὶ ὅτι ἡ μαρκησία Σαμαράνδ ἐσχεν υἱόν!

— Εἶνε ψεῦδος, λέγω, κύριοι εἶναι ψεῦδος. Εἶναι δυσφημία· εἶναι ἀπεχθὴς συνωμοσία, συνυφανθεῖσα κατ' ἐμοῦ· ἐπιζητοῦσι νὰ μὲ ἀτιμώσωσιν!

Ἄλλ' οὐδὲν, οὐδὲν φοβούμαι!

— Ἡ στάσις τοῦ ἀθλίου διέψευδε τοὺς λόγους του.

Ἦτον ἀσθμαίνων, εἶχε λύσει τὸ περιλαίμιόν του καὶ ἀποσπάσει τὸ κομβίον τοῦ χιτῶνος, ὅστις περιέσφιγγεν αὐτόν. Ὁ τρόμος ἦν ἐξωγραφημένος ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τὰ ὄμματα εἶχε πυρφλεγῆ, καὶ ἀφροῦς εἰς τὴν γωνίαν τῶν χειλέων· ὁ ἰδρῶς, ὅστις κατήρχετο τοῦ μετώπου του, ἔρρεεν ἐπὶ τῶν πελιδνῶν παρειῶν αὐτοῦ.

— Ἐπειδὴ ἔχω ἐχθρούς, ἐξηκολούθησε, ρίπτων περὶ ἑαυτὸν βλέμματα ἀναισθητοῦ, ὡς φανῶσιν, ὡς λάβωσι τὸ θάρρος νὰ μὲ προσβάλλωσι κατὰ μέτωπον. . . Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων, εἶπε μετὰ κινήσεως μεγίστης ἀποστροφῆς· ἢ εἶναι παράφρονες, ἢ πληρονοῦνται, ὅπως ἐνεργήσουν. . . Ἄ! ἐπιβουλεύονται τὴν τιμὴν μου! Λοιπὸν θὰ τὴν υπερασπίσω!

Ἔστη πρὸς στιγμήν, ὅπως ἀναπνεύσῃ· ἐπνίγετο.

— Κύριε Πέδρο Κάστορα, υπέλαθεν ἐπερωτῶν ἀποτόμως τὸν βραζιλιανόν, διατὶ εἶμαι ἐδῶ; εἶπατε· καὶ διατὶ εὐρίσκονται ἐνταῦθα τὰ δύο ταῦτα ἄτομα; Εἶναι οἱ φίλοι τοὺς ὁποίους ἀνεμένετε;

— Κύριε βαρόνε, ὀρκίζομαι ὅτι ἡγνόνουν. . .

— Ἄ! ἄ! ἄ! ἡγνουῖτε. . . Ψεύδεσθε, κ. Πέδρο Κάστορα, ψεύδεσθε!

— Κύριε! ἐπεφώνησεν ὁ Πέδρο κάτωχρος γενόμενος ἐπὶ τῇ ὕβρει.

— Προσεκλήθην εἰς τὸν οἶκόν σας· ἵνα περιπέσω εἰς στηθεῖσαν παγίδα, κ. Κάστορα, ἐξηκολούθησεν ὁ βαρόνος. Ἄ! ἡγνουῖτε. . . Οὐχί, κύριε, οὐχί, ἐγνωρίζετε ὅτι ἐμελλε νὰ συμβῇ ἐνταῦθα τὴν ἐσπέραν ταύτην. Ἀφοῦ ὑπῆρξατε φίλος μου, κατέστητε συνένοχος τῶν ἐχθρῶν μου, ἐνοχὸς ἀτιμίας.

Ὁ Πέδρο ἦν ἑτοιμος νὰ ἐφορμήσῃ ἐπὶ τοῦ βαρόνου.

— Στήτε! διέταξεν ὁ κ. Βιολαῖν ἐπιτακτικῶς.

— Ἄλλ' ὑβρίζομαι, κύριε! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας.

— Δὲν βλέπτε; Ἄφρτε νὰ εἴπῃ.

Ὁ βαρόνος ἐκτύπησε μανιωδῶς τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Ἄ! ἄ! εἶπε, λέγουσιν ὅτι ὑβρίζω, ἐνῶ ἐγὼ ὑβρίζομαι!

Ραοῦλ, Ραοῦλ ἐξηκολούθησε στρεφόμενος πρὸς τὸν υἱόν του, ὑβρίζουσι τὸν πατέρα σου, προσβάλλουσι τὴν τιμὴν ἡμῶν! Ραοῦλ, εἶσαι στρατιώτης, γνωρίζεις νὰ χειρίζῃσαι τὴν σπάθην σου, υπεράσπισον τὴν τιμὴν ἡμῶν, ἐκδίχῃσον τὸν πατέρα σου!

Ὁ νεανίας ἠνωρθώθη. Ἦτο ὠχρὸς ὡς νεκρὸς καὶ ἔτρεμε σύσσωμος.

— Πάτερ μου, ἀπήντησε διὰ φωνῆς διακεκομμένης, παρατηρῶ, ἀκούω καὶ περιμένω.

— Περιμένεις; Τί περιμένεις; Δὲν ἔχεις λοιπὸν αἷμα εἰς τὰς φλέβας σου; Καὶ εἶσαι ἀξιωματικὸς γάλλος;

— Ὅταν θὰ ἐπιστῇ ἡ ὥρα καὶ ἡ ἀνάγκη, θὰ δυνηθῶ ν' ἀποδείξω ὅτι γνωρίζω τὸ καθήκόν μου.

— Τὸ καθήκόν σου εἶναι νὰ υπερασπίσῃς τὴν τιμὴν σου.

— Θὰ τὴν υπερασπίσω καθὼς ἐγὼ ἤξεύρω.

— Καὶ μένεις ἀτάραχος! Δυστυχῶς! Μήπως καὶ σὺ εἶσαι συνένοχος τῶν ἐχθρῶν μου;

Ὁ Ραοῦλ προὔχρησε πρὸς τὸν ναυτικόν.

— Κύριε, τῷ εἶπε, προσήψατε τῷ κ. βαρόνῳ Δεσιμαῖζ σοβαρωτάτην κατηγορίαν, ἀλλὰ πᾶσα κατηγορία δεῖται ἀποδείξεως. Ζητῶ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ διατάσσω ὑμᾶς νὰ παράσχητε ἐνταῦθα ἀποδείξεις τῆς κατηγορίας, ἣν δὲν ἐφοβήθητε νὰ παρουσιάσητε.

— Θέλεις νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἀνθρωπος οὗτος, Ραοῦλ, εἶπεν ὁ βαρόνος· καὶ τί θὰ εἴπῃ; Ὁ ψευστὴ ἀναιδὴς. Δὲν ἐννοεῖς ὅτι ἔμαθε τὸ μᾶθημά του ἐκ στηθεῖς; Εἶναι ἑτοιμος ν' ἀφηγηθῇ τὴν μυθιστορίαν του.

— Κύριε, εἶπεν ὁ κ. Βιολαῖν ἀπευθυνόμενος εἰς τὸν ναυτικόν, ἠκούσαμεν τοὺς λόγους σας, αἱ δὲ ἀποδείξεις, ὡς ἀφ' ὑμῶν ζητοῦσιν, εἶναι ἀνυπαρκταί· διότι τέλος, ὡς εἶπεν ὁ κ. βαρόνος Δεσιμαῖζ, δυνατόν νὰ ᾔῃαι τὴν στιγμήν ταύτην θύνα σκοτίας τινὸς μηχανορραφίας. Δὲν δυναμέθα νὰ κρίνωμεν ἢ ἐπὶ σπουδαίων, ἀδιαφιλονεικῶν ἀποδείξεων. Ἀξιοῖτε ὅτι ὁ μαρκήσιος Σαμαράνδ, γενόμενος ἀφαντος ἀπὸ εἰκοσι πέντε ἐτῶν, δὲν ἀπεβίωσε· θὰ γνωρίζητε λοιπὸν ποῦ εὐρίσκεται, ποῦ δύναται τις νὰ ἴδῃ αὐτόν.

— Βεβαίως κύριε.

— Δὲν θέλω νὰ θέσω ἐν ἀμφιβολίᾳ τὴν ἐπιβεβαίωσιν σας κύριε, ἀλλὰ δὲν ἀποκρύπτω ὅτι πάντες ἡμεῖς πιστεύμεν ἐνταῦθα ὅτι ὁ μαρκήσιος Σαμαράνδ ἀπωλέσθη ἐν τῷ ναυαγίῳ πλοίου τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, τοῦ «Ἀτρομήτου». Σεῖς, κύριε, βεβαιοῦτε ὅτι ὁ μαρκήσιος ζῇ. Παρακαλῶ λοιπὸν ἐν πρωτοῖς νὰ παράσχητε ἡμῖν ἀποδείξεις ὅτι ζῇ ὁ μαρκήσιος Σαμαράνδ.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ναυτικὸς, δεικνύων τὸν Λυκογιάννην, μία τῶν ἀποδείξεων εὐρίσκεται ἐνώπιόν σας.

— Δὲν εἶναι ἀπόδειξις οὗτος! εἶπεν ὁ βαρόνος ὑψῶν τοὺς νόμους.

— Ἄλλ' ἔχω καὶ ἄλλας, ἐξηκολούθησεν ὁ ναυτικὸς, τὰς ὁποίας μέλλω νὰ προσαγάγω.

— Ἀποσύρομαι, εἶπεν ὁ βαρόνος προχωρῶν πρὸς τὴν θύραν.

Ὁ Ραοῦλ ὥρμησεν ἀποφασιστικῶς πρὸς αὐτόν.

— Μείνατε, πάτερ μου, μείνατε, εἶπε διὰ φωνῆς σταθερᾶς, σχεδὸν ἐπιτακτικῆς, μείνατε, εἶναι ἀνάγκη!

— Κύριε βαρόνε, εἰναι ἀνάγκη! εἶπε καὶ ὁ κόμης Μωριέν.

Ὁ βαρόνος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης καὶ κατέπεσεν ἐπὶ ἀνακλιντροῦ. Μὴ δυνάμενος νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦν ἀκόμῃ ζῶν, ἐπίστευε πάντοτε εἰς μηχανορραφίαν συνυφανθεῖσαν κατ' αὐτοῦ ὑπ' ἀγνώστων ἐχθρῶν. Ἀλλὰ πρὸς ποῖον σκοπὸν! Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ. Προδήλως τοῦτο δὲν ἦναι αἰσχροκερδῆς τις ἐκμετάλλευσις, καθόσον δὲν ἠδύναντο ν' ἀγνοῶσιν ὅτι ἦτο κατεστραμμένος. Ἐν τούτοις ἤρξατο αἰσθανόμενος ὅτι εὐρίσκετο ἐκεῖ, ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ὡς ὁ κακοῦργος ἐπὶ τοῦ θρακίου τῶν κατηγορουμένων πρὸ τῶν δικαστῶν του.

— Κύριοι, εἶπεν ὁ ναυτικὸς, σὰς ὑποχρεῶ νὰ καθί-

σητε, διότι, εάν ὅ,τι μέλλω νὰ ἀφηγηθῶ, εἶναι ἐνδιαφέρον, θὰ ἦναι ἴσως ὀλίγον μακρὸν. Δὲν μέλλω νὰ σᾶς διηγηθῶ μακρὰν μυθιστορίαν, ἀλλὰ σελίδα ἱστορικὴν, ἀληθῆ.

— Ὅμιλήσατε, ὁμιλήσατε.

Ἐκάθισαν, ἐκτὸς τοῦ ναύτου, ὅστις ἔστη ὄρθιος.

## Κ Σ Τ'.

### ΣΩΣΘΕΝΗΣ ΛΑΝΔΡΥ.

Μετὰ μίαν στιγμὴν βλέπων ὅτι οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἦσαν διατεθειμένοι νὰ τὸν ἀκούσωσιν, ὁ ναυτικὸς διὰ τῆς βροντώδους φωνῆς αὐτοῦ, ἀντηχησάσης ἐν τῷ μέσῳ βαθείας σιωπῆς, ἤρξατο τοῦ λόγου.

— Κύριοι, εἶπεν, ὀφείλω ἐν πρώτοις νὰ εἶπω εἰς ὑμᾶς τὸ ὄνομά μου· ὀνομάζομαι Ἀντώνιος Σωσθένης Λανδρὺ.

— Λανδρὺ! εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Γρανδέν.

— Μάλιστα, λοχαγέ μου, εἶμαι ὁ Λανδρὺ· δὲν με ἀναγνωρίζετε ἔνεκα λόγου, ἀλλ' εἶμαι ἐγὼ ὁ Σωσθένης Λανδρὺ, πρῶην ὑπολοχαγὸς τῶν ἐν ταῖς δάσεσιν ἐλευθεροσκοπέων τοῦ λοχαγοῦ Λαγγάρδ, ἐγὼ, τὸν ὅποιον ἔχετε ἴδει ἐν τῇ ἐπαύλει τῶν Ἀυρελλῶν καὶ τὸν ὅποιον συνηντήσατε ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Αὐρηλίας. Αὐθημερὸν με ἤμας, λοχαγέ μου, ἐτιμήθην διὰ παρσχόμου.

Καὶ ἐγείρας τὴν εὐρεῖαν πρὸς τὸ στήθος διπλὸν τοῦ ναυτικοῦ ἐπενδύτου τοῦ ὁ Λανδρὺ ἔδειξε τὸν σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς ἀπληρητῆς εἰς ἐρυθρὰν ταινίαν. Ἐξηκολούθησεν.

— Ἐγεννήθην εἰς Χάβρην τῇ 25ῃ ἀπριλίου 1832. Τῷ 1848 ἤμην ναυτόπαις ἐν τῷ «Ἀτρομήτῳ». Δὲν θὰ διηγηθῶ τὸ ναυάγιον τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου πλοίου, τὴν ἀφήγησιν ταύτην δύναται τις ν' ἀναγνώσῃ εἰς πάσας τὰς ἡμερίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἠρχόμεθα ἐκ Βαταΐας καὶ διηυθυνόμεθα εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐκάμψαμεν τὸ Εὐέλπι Ἀκρωτήριον καὶ ἐθαλασσοποροῦμεν ἐν μέσῳ Ἀτλαντικῇ Ὠκεανῷ εἰς ἀπόστασιν δέκα λευγῶν ἀπὸ τῶν παραλίων τῆς ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς, ὅτε κατελήφθημεν αἰφνης ὑπὸ τῆς τρομερᾶς τρικυμίας, ἥτις ἔριψε τὸ πλοῖον ἐπὶ σειρᾶς ὑφάλων. Τοῦ πλοίου διαρραγέντος καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μήκος, δὲν ἔσχομεν τὸν καιρὸν νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰ συνήθη σωστικὰ μέσα. Μόλις ἔσχον τὸν καιρὸν ἐγὼ νὰ ἐνώσω τὰς χεῖράς μου καὶ νὰ ἐκβάλω κλαίων τὴν κραυγὴν ταύτην «Ἐχε ὕγειαν, μήτέρ μου!»

Τὸ πλοῖον κατεβυθίσθη, οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ πληρώματος ἐπάλαιον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀφρίζοντων κυμάτων, ζητοῦντες νὰ διαφύγῃσι τὸν θάνατον.

Καλὴς κολυμβητῆς ἐπάλαισα πρὸς στιγμὴν, ἀλλ' αἱ δυνάμεις μου ἐξέλιπον, τὰ μέλη μου ἀπεναρκώθησαν, ἔμειλλον δὲ νὰ καταβυθισθῶ, ὅτε πλησίον μου φωνή τις μοι ἔκραξε: «Θάρρος, θάρρος!»

Τοῦτο μ' ἐνεψύχωσεν ὀλίγον καὶ μετεχειρίσθην τὰς ὑπολειφθείσας δυνάμεις μου εἰς τελευταίαν προσπάθειαν. Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀντιπαλαίσω πλέον κατὰ τοῦ τρομεροῦ στοιχείου· ἐμελλον νὰ καταβυθισθῶ, ὅτε ἤσθάνθην ὅτι με κατέλαβε χεὶρ ἰσχυρά.

— «Σκέψου τὸν Θεὸν καὶ ἐκείνους ποῦ ἀγαπᾶς» μοι εἶπεν ὁ σύντροφός μου.

Ἀναθαρρήσας ἐκ νέου, συνέλαβον διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ ἐνδύμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἐκολύμβη διὰ θαυμασίας ζωηρότητος καὶ διὰ νὰ μὴ κουράσω αὐτὸν πολὺ ἐκολύμβων διὰ τοῦ ἐτέρου βραχίονός μου. Συνεχῶς ἀνετοσπόμεθα ὑπὸ τῶν κυμάτων· δις παρήτησα τὸ ὕπερ ἐκράτουν ἐνδύμα· ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος κολυμβητῆς ὀρκισθεὶς νὰ με σώσῃ, ἐὰν τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο ἀδύνατον, με κατέλαβε καὶ αὖθις.

Ἀλλὰ τί ἤλπιζεν; Ἐκ τίνος ἀνέμενε βοήθειαν;

Παρὰ τοῦ Θεοῦ, μοι εἶπε βραδύτερον.

Ἡ Θεία Πρόνοια ἐπηγρύπνει ἐφ' ἡμῶν.

Ἀφνης κυμὰ τι ἀνῆρπασεν ἡμᾶς καὶ ἔριψεν ἐπὶ σκληροῦ σώματος τὸ ὅποιον μετὰ τινα στιγμὴν ἀνεγνωσάμεν ὅτι ἦν σχεδία ναυαγίων. Μάλιστα, κύριοι, ἀληθῆς σχεδία, κατασκευασθεῖσα πιθανῶς πρὸ ἐνὸς μηνὸς ὑπὸ ναυτῶν ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ ἐγκαταλειφθεῖσα ἐν μέσῳ πελάγους.

Ὁ σύντροφός μου ἐξέβαλε κραυγὴν μεγίστης χαρᾶς καὶ ἐναγκαλισθεὶς με ἠπάσθη.

Μετὰ τινος ὥρας, ἡ τρικυμία ἐκόπασεν ὀλίγον καὶ ἡ θάλασσα κατέστη ἡσυχωτέρα. Ἡ ἡμέρα διεδέχθη τὴν σκοτεινὴν νύκτα. Τότε ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὃν ὤφειλον τὴν ζωὴν καὶ τὸν ὅποιον ἐνόμιζον ναύτην τοῦ «Ἀτρομήτου», ἀνεγνώρισα ὅτι ἦν ὁ ἐπιβάτης, ὅστις ἐπεβιβάσθη ἐπὶ τοῦ πλοίου ἡμῶν ἐκ Βαταΐας.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; με ἠρώτησε.

— Σωσθένης Λανδρὺ.

— Λανδρὺ, φίλε, εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, ὅστις ἔσωσεν ἡμᾶς ἐκ θανάτου· εὐχαριστήσωμεν αὐτὸν, διότι θ' ἀποπερατώσῃ τὸ ἔργον του· θὰ ἐπανίδωμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπῶμεν.

Ἀμφότεροι γυνυπετεῖς, τὰς χεῖρας συνηνωμένας, τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔχοντες, ἐποιήσαμεν τὴν προσευχὴν ἡμῶν.

ὑπεράνω ἡμῶν ὑπῆρχον ἀκόμη μεγάλα μέλανα νέφη· ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἐφαίνετο ἐκ διαλειμμάτων.

Ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐξήτασε τὴν διεύθυνσιν τῶν νεφῶν καὶ παρετήρησε μικρὰν πυξίδα, ἣν εἶχεν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ὁ σύντροφός μου μοι εἶπε.

— Ἡ τρικυμία δὲν ἀπεμάκρυνεν ἡμᾶς πολὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν· ἐὰν δὲν ἀπατώμαι, δὲν εὐρισκόμεθα μακρὰν τῆς ἀφρικανικῆς παραλίας.

Δὲν ἠπατάτο τῷ νῦν, διότι μετὰ μίαν ὥραν ἡ ξηρὰ ἐφάνη. Ἡ σχεδία ὠθουμένη πρὸς τὴν παραλίαν ὑπὸ τοῦ ἀνιόντος ρεύματος ἐξώκειλεν εἰς τὴν ξηράν. Ὁ τόπος ἦτο ἔρημος. Ἠγνοοῦμεν ποῦ εὐρισκόμεθα· βεβαίως ἐπὶ τῆς ἀφρικανικῆς γῆς· ἀλλ' ἐπὶ ποίας παραλίας; Βραδύτερον ἐμαθόμεν ὅτι εὐρισκόμεθα ἐπὶ τῆς παραλίας τῶν δούλων.

Ἐρχόμεν ὁστρακοδέσματα, ἵνα κατευνάσωμεν τὴν πείναν ἡμῶν καὶ ἐξαπλωθέντες ἐπὶ τῆς ἄμμου ἀπεξηράναμεν τὰ ἐνδύματα ἡμῶν.

Ἐδιψήσαμεν. Εἰσεχωρήσαμεν εἰς τὴν χώραν καὶ μετὰ πορείαν δύο ἢ τριῶν ὥρῶν συνηντήσαμεν περιχαρεῖς μικρὸν ρυάκιον. Κατηνύσαμεν τὴν δίψαν ἡμῶν. ἔδειπνήσαμεν φαγόντες τὰς ὀπώρας, τὰς ὁποίας καθ' ὁδὸν εὐρομεν· ἔπειτα, τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, κατεκλίθημεν εἰς τοὺς πρόποδας μεγαλοπρεποῦς φοίνικος, ἵνα κοιμηθῶμεν καὶ ἀναλάβωμεν δυνάμεις.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἐκινήσαμεν ἀκολουθοῦντες τὸν ποταμὸν σπεύδοντες, νὰ ἐξέλθωμεν τῆς ἐρήμου, συναντήσαμεν ἀνθρώπινα ὄντα, λευκοὺς ἢ μαύρους, καὶ



εὐρεθῶμεν τέλος εἰς κατωκημένον τόπον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ἡ ἐπομένη παρήλθον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ τι τὴν ὑποψίαν ἡμῶν περὶ τῆς γειτνιασέως τόπου τινὸς κατωκημένου. Τὴν τρίτην ἡμέραν ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πορείαν ἡμῶν διευθυνόμενοι εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς μεγάλης θερμότητος μετὰ μεσημβρίαν ἀνεπαυόμεθα εἰς τὴν σκιάν, βοῇ φωνῆς ἔφθασεν εἰς τὰ ὠτά μας.

— Ἀνθρώποι! ἀνέκραξεν ὁ Παῦλος.

Μοὶ εἶχεν εἶπει ὅτι ὠνομάζετο οὕτως.

Ἠνωρθώθημεν. Στρατὸς ἐκ διακοσίων ἢ τριακοσίων μακρῶν, ὠπλισμένων διὰ λογχῶν, ροπαλῶν καὶ τινων διὰ παλαιῶν τυφεκίων ἐκπυροκροτούντων διὰ πυρολίθου, μικρὸν ἀφ' ἡμῶν ἀπέειχεν.

Οἱ μαῦροι—ἦσαν δὲ Ἀτσαντσαῖοι—παρατήρησαν ἡμᾶς καὶ περιεκύκλωσαν ἐκβάλλοντες κραυγὰς καὶ ἐπιφωνήσεις. Ἀνεμένομεν νὰ κρυσουργηθῶμεν. Ἀλλ' οἱ τρομεροὶ οὗτοι ἄγριοι θὰ εἶναι πάντοτε σκληροὶ καὶ αἰμοχαρεῖς. Συλλαβόντες ἡμᾶς χωρὶς νὰ μᾶς κακοποιήσωσιν ἀπήγαγον αἰχμαλώτους εἰς τὴν χώραν των.

Ἡ αἰχμαλωσία μας ὑπῆρξε σκληρὰ, σκληροτάτη κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους. Γενόμενοι δούλοι ὑπεβλήθημεν εἰς ἔργα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών μας· ἐνίοτε ἐκακομεταχειρίζοντο ἡμᾶς καὶ ὠφείλομεν νὰ ζῶμεν ἀποκλειστικῶς ἐκ τροφῆς τινος ξηρᾶς συνήθους παρὰ τοῖς Ἀτσαντῇ.

Ἐν τούτοις, τοῦ κ. Παύλου μαθόντος ταχέως τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας, οἱ κύριοι ἡμῶν ἐκπληκτοὶ ἤρξαντο προσφερόμενοι μετὰ ἡμερότητας πρὸς ἡμᾶς. Μετ' ὀλίγων δὲ διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ, τῆς γλυκύτητος, τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς, τῶν συμβουλῶν, ἃς παρεῖχε, τῶν μηχανικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐξετέλει ὁ κ. Παῦλος, ἐπέβαλε τὸν σεβασμὸν εἰς τοὺς Ἀτσαντῇ.

Ὁ βασιλεὺς Κουάκου Δάχ ἤκουσε νὰ γίνηται λόγος περὶ ἡμῶν καὶ ἀπήτησε νὰ παραδοθῶμεν εἰς αὐτόν. Οἱ κύριοι ἡμῶν οὐδὲν ἠδύναντο νὰ ἀρνηθῶσι τῷ Κουάκῳ Δάχ· ὠδηγήθημεν εἰς Κομασίαν, πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου, καὶ παρουσιάσθημεν εἰς τὸν βασιλέα. Ὁ μαῦρος οὗτος ἡγεμὼν μᾶς ὑπεδέχθη μετ' ἀγαθότητος καὶ ἀφ' οὗ συνδιελέχθη ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τοῦ Παύλου, τοσοῦτον κατεγοητεύθη, ὥστε διεκήρυξεν ἡμῖν ὅτι δὲν εἴμεθα πλέον δούλοι, ἀλλ' ὅτι μέλλει νὰ κρατήσῃ ἡμᾶς ἐντὸς τοῦ κράτους του πλησίον του, διὰ νὰ μάθῃ μετὰ τοῦ Παύλου νὰ κυβερνᾷ τὸν λαόν του, ὡς οἱ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης τοὺς ὑπηκόους των.

Ὁ κ. Παῦλος ἐγένετο ὡσαύτως ὁ σύμβουλος τοῦ βασιλέως Κουάκου-Δάχ, τὰ δὲ καθήκοντα τούτου ἰσχυραμύνει σχεδὸν πρὸς τὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἄτομόν μου, κύριοι, ἔμεινα ἐπίσης εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως ὡς ἀκόλουθος τοῦ κ. Παύλου, ὅστις μοὶ ἀπένειμε μεδιῶν θλιβερῶς τὸν τίτλον τοῦ ἰδιαίτερου γραμματέως τοῦ κ. συμβούλου.

Σύμβουλος! Ὁ κ. Παῦλος ἦν ὄντως τοιοῦτος, διότι ὁ Κουάκου Δάχ οὐδὲν πλέον ἔπραττε, χωρὶς πρῶτον νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλὴν του. Αἱ γνώμαι αὐτοῦ ἠκούοντο μετὰ σεβασμοῦ καὶ σχεδὸν πάντοτε ἐγίνοντο δεκταί. Πολλάκις ὁ ἡδὺς καὶ πειστικὸς λόγος τοῦ κ. Παύλου ἀνέστειλε πράξεις βαρβαρότητος καὶ παρεκώλυεν ἀγρίας ἀνθρωπίνους ἐκατόμβας.

Ἠλπίζομεν—λέγω ἡμεῖς, ἐνῶ ὠφείλον νὰ εἶπω ὁ κ. Παῦλος, διότι ἐγὼ οὐδὲν ἤμην—ὅτι ἀντὶ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς δοθείσης εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ βασι-

λέως ἀνατροφῆς ὑπὸ τοῦ συμβούλου του, ὁ Κουάκου Δάχ θ' ἀπέδιδεν ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν, διατάσσων νὰ ὠδηγήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὸ νότιον μεθόριον τοῦ βασιλείου του. Ἐκεῖθεν διερχόμενοι τὴν χώραν τὴν κατοικουμένην ὑπὸ λαῶν διατελούντων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας· ἠδυνάμεθα εὐκόλως, ἀκινδύνως, εἰς διάστημα χρονικὸν ὀλιγώτερον τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν, νὰ φθάσωμεν εἰς Κἀπ-Κοάστ, τὴν πρωτεύουσαν τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων ἐν τῇ Χρυσῇ παραλίᾳ.

Δυστυχῶς ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ τοὺς λόγους, οὓς ὁ κ. Παῦλος πρέββαλεν ὑποστηρίζων ὅτι ἔπρεπε ν' ἀφῇσωμεν τὸ Ἀτσαντί· δὲν παρεδέχετο ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιθυμῶμεν, ἵνα ἐπανιδώμεν τὴν Γαλλίαν, ὅτε εἴχομεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ζῶμεν ἐν Κομασίᾳ πλησίον τοῦ βασιλικοῦ προσώπου του· δὲν παρεδέχετο ἀκόμη ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἔχωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἄλλην ἀγάπην διάφορον ἐκείνης, ἣν ὠφείλομεν αὐτῷ.

Ἀπόλυτος, δεσποτικὸς καὶ τυραννικὸς μονάρχης ὁ Κουάκου Δάχ δὲν ἔπαυε θεωρῶν ἡμᾶς ὡς δούλους του. Πεισισμένοι ὅτι οὐδέποτε θὰ μᾶς ἀπέδιδον τὴν ἐλευθερίαν ἡμέραν τινὰ κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἀπεπειράθημεν νὰ δραπετεύσωμεν. Ἀλλὰ εἰς ἀποστασιν τριῶρον πορείας συνελήφθημεν καὶ ἤχθημεν θοιαμβευτικῶς εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Φαίνεται ὅτι διεπράξαμεν μέγα ἔγκλημα, διότι ἀμέσως οἱ ἀρχηγοὶ συνήχθησαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ βασιλέως, ἵνα μᾶς δικάσωσι. Κατεδικάσθημεν εἰς θάνατον. Ἀλλ' ὁ Κουάκου Δάχ ἡγάπα τὸν σύμβουλόν του καὶ ἀπένειμεν ἡμῖν χάριν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ ἀποπειραθῶμεν πλέον νὰ φύγωμεν ἐκ τοῦ κράτους του. Δὲν ἐθεώρησαν ὅτι ἡ ἀπειλὴ τοῦ θανάτου ἦτο ἐπαρκής, ὥστε νὰ συγκρατήσῃ ἡμᾶς ἐν Κομασίᾳ, διὸ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης διατελοῦμεν νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας ὑπὸ ἐπιτήρησιν εἰκοσιν ἀνδρῶν ὠπλισμένων μέχρ' ὁδόντων.

Πολλὰ παρήλθον ἀκόμη ἔτη. Διαρκῶς ἐσκεπτόμεθα τὴν προσφιλεῖ ἡμῖν Γαλλίαν καὶ ἐκείνους, οὓς ἠγαπῶμεν καὶ οἵτινες νομίζοντες ἡμᾶς τεθνεῶτας δὲν μᾶς ἀνέμενον πλέον!

Ἀλλ' ἠδυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ἀκόμη ὅτι θὰ ἐβλέπομεν τὴν Γαλλίαν; Θὰ κατορθώσωμεν ἡμέραν τινὰ ν' ἀνακητεσώμεθα τὴν ἐλευθερίαν; Οἱμοὶ! τοῦτο ἦτο πολὺ ἀμφίβολον. Ἀλλ' ὅσῳ τις πάσχει, ὅσῳ καὶ ἂν ᾖναι δυστυχῆς, οὐδέποτε ἀπελπίζεται. Ἐν τούτοις συνεχῶς ἐβλεπον τὸν κ. Παῦλον, κύριόν μου καὶ φίλον μου διατελοῦντα, θῦμα μεγίστης ἀποθαρρύνσεως. Ὅτε ἔκλαιεν, ἔκλαιον μετ' αὐτοῦ. Τότε διὰ τῆς ἰδέας μετεφερόμεθα εἰς Γαλλίαν. Ὡμίλουν αὐτῷ περὶ τῆς μητρὸς μου ἥτις χηρεύουσα ὅτε ἤμην τριετὴς με εἶχεν ἀναθρέψει μετὰ τοσαύτης δυσκολίας. Καὶ αὐτὸς ὡσαύτως ἐνθακρὺς καὶ οἰμώζων μοὶ ὠμίλει περὶ τῆς συζύγου του, τῆς ἀγαπητῆς αὐτῷ Λουκίας, καὶ περὶ τέκνου τινὸς, τὸ ὅποιον ἔτεκε καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ καὶ δὲν θὰ ἐβλεπέποτε πιθανῶς.

Κατὰ τὰς οἰκείας δὲ ταύτας συνδιαλέξεις ὁ κ. Παῦλος ἀφηγήθη εἰς ἐμὲ τὴν ἱστορίαν του· ἔμαθον δὲ οὕτως ὅτι ὁ ἀνὴρ, εἰς ὃν ὠφείλον τὴν ζωὴν, μεθ' οὗ συνεμερίζομεν τὰς πικρίας τῆς αἰχμαλωσίας, ἔφερεν ἐν τῶν μεγάλων καὶ ὠραίων ὀνομάτων τῆς Γαλλίας, ὅτι ὠνομάζετο Παῦλος Σαμαράνδ.

Ὁ βαρὺνός Δεσιμαίζ ἐταράχθη ἐπὶ τῆς ἔδρας του μετὰ προδήλου ἀνησυχίας.

— Εἶναι εἰς μῦθος δυνάμενος ν' ἀποκοιμήσῃ τινὰ ὄρθιον, εἶπεν ὕψων τοὺς ὤμους, ἀλλὰ διὰ φωνῆς καταπροδιδούσης τὴν μεγάλην ταραχὴν του.

— 'Ακούσατε, πάτερ μου, ἀκούσατε, τῷ εἶπεν ὁ 'Ραοὺλ διὰ φωνῆς σταθεαῆς καὶ ἐπιτακτικῆς.

Ὁ Ἀνδρὺ ἀνέλαβε τὸν λόγον.

— Μέλλω νὰ συντομεύσω τὴν διήγησίν μου, κύριοι, ἵνα μὴ σὰς καταχρασθῶ πολὺ τὴν προσοχήν, εἶπεν. Ὁ βασιλεὺς Κουάκου Δάχ ἀπέθανε, πρὸ τοῦ θανάτου ὅμως λαβὼν οἶκτον βεβαίως ὑπὲρ ἡμῶν εἶχε δώσει ἐντολήν τῷ υἱῷ καὶ διαδόχῳ αὐτοῦ μᾶς ἀπιδώσει τὴν ἐλευθερίαν. Ἐν τούτοις μόνον τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ νέος βασιλεὺς μᾶς ἐπέτρεψεν ἡμῖν ν' ἀναχωρήσωμεν ἐκ Κομασίας καὶ νὰ διευθυνθῶμεν πρὸς τὴν Χρυσὴν παραλίαν.

Ἐφθάσαμεν εἰς Κὰπ-Κόστ, ὅπου ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς οἱ Ἄγγλοι μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Μᾶς ἔδωκαν ἀσπρόρουχα, ἐνδύματα καὶ χρήματα. Μετὰ διαμονὴν μιᾶς ἐβδομάδος ἐν Κὰπ-Κόστ ἐπεβιβάσθημεν διὰ τὴν Ἀγγλίαν.

Μόλις ἀπέβημεν εἰς Πορτσμουθ, γαλλικὸν πλ. ἴον ἔτοιμον ν' ἀπυπλεύρῃ διὰ Χάβρην μᾶς παρέλαβεν. Ὑπῆρχον ἐκτὸς ἡμῶν ἑξ ἄλλοι ἐπιβάται, ἐν οἷς καὶ ὁ διάσημος τραπεζίτης ἐξ Ἀμστελοδάμου κύριος Βὰν Ὁσσην. Τὸ βλέμμα τοῦ μαρκησίου, ἀκούσαντος τὸ ὄνομα τοῦ τραπεζίτου, ἠκτινοβόλησε. Πλησιάζας ἀμέσως ἔδωκε γνωριμίαν. Ὁ τραπεζίτης ἔμεινε πρὸς στιγμὴν ἄφωνος, ἀπολελιθωμένος ἐξ ἐκπλήξεως. Τέλος ἐξεβαλεν ἐπιζώνησιν καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν κύριον μαρκήσιον.

Καθίσαντες ὠμίλησαν ὁλλανδιστὶ ἐπὶ δύο τουλάχιστον ὥρας. Ὁ κύριος Βὰν Ὁσσην θὰ ἐγνωστοποίησεν ἀναμφιβόλως εἰς τὸν κύριόν μου πολὺ παράδοξα, πολὺ τρομερὰ πράγματα, διότι ὁ κύριος μαρκήσιος ἦτο φρικωδῶς ὠχρὸς· ἔτρεμε σύσσωμος καὶ πρὸς στιγμὴν παρετήρησα δακρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἐφθάσαμεν εἰς Χάβρην τῇ 22 μαΐου 1869. Ἐπατήσαμεν τέλος ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους μετὰ εἰκοσαετῇ αἰχμαλωσίαν καὶ δουλείαν. Ἐδραμὺν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου κατῴκει ἡ μήτηρ μου· δὲν ὑπῆρχε πλέον, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ πέντε ἐτῶν.

Ὁ κύριος μαρκήσιος, ὅστις μὲ εἶχε συνοδεύσει μοι εἶπε τότε.

— Ἀνδρὺ, ἡ δυστυχία μᾶς συνήνωσεν, σὲ κατέστησε φίλον μου, ἀδελφόν μου! Ὅταν ἡ δυστυχία πλήξῃ τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἐγκαταλιμπάνει αὐτὸν πλέον, ἐξακολουθεῖ καταδιώκουσα ἀμφοτέρους ἡμᾶς. . . Ἐπανήρξω εἰς τὴν Γαλλίαν εὐθυμῶς, νομίζων ὅτι θὰ εὑρίσκῃς τὴν γηραιὰν μητέρα σου· ἡ μήτηρ σου δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἐγὼ ἐπανηρχοῦμαι εἰς Γαλλίαν, εὐέλπεις, πιστεύων ὅτι θ' ἀνεύρισκον δύο ὄντα ἀξιολάτρευτα. Ἐγένοντο ἄφαντα καὶ οὐδεὶς γνωρίζει τί ἀπέγειναν. Εἶχον περιουσίαν ἐν Γαλλίᾳ, ἣν ὑπεξήρesan, ἀλλ' ἔχω ἄλλην ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἥτις θὰ μοι χρησιμεύσῃ, διότι θὰ λάβω ἀνάγκην αὐτῆς.

Ἀνδρὺ, εἰμεθα συνηνωμένοι διὰ τῆς δυστυχίας· εἰς θέλῃς, δὲν θὰ μ' ἐγκαταλείψῃς πλέον.

— Δὲν ἔχω ἄλλον ν' ἀγαπήσω πλέον ἀπὸ σῆς, κύριε μαρκήσιε! ἀνέκραξα.

Λαβὼν τὴν χεῖρά μου εἶπε :

— Διὰ σὲ μόνον, Ἀνδρὺ, εἰμαι πάντοτε ὁ μαρκήσιος Σαμαράνδ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσῃς βραδύτερον, λαμβάνω ἄλλο ὄνομα. Μέλλω νὰ ἐνεργήσω, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν σκιάν, ἀποκρύπτων ἑμαυτὸν. Μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, Ἀνδρὺ, σὺ μόνος

καὶ ὁ κύριος Ὁσσην θὰ γνωρίζητε τίς εἰμι. Ἐλθέ, Ἀνδρὺ, ἐλθέ! προσέθεσε.

Διηυθύνθημεν εἰς τὸν σταθμὸν, ὅπου εἶχομεν φθάσει ὀλίγα λεπτὰ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀμαξοστοιχίας διὰ Παρισίους.

— Κύριοι, εἶπε τελευτῶν ὁ Ἀνδρὺ, ἐζητήσατε παρ' ἐμοῦ ἀποδείξεις ὅτι ὁ κύριος μαρκήσιος Παῦλος Σαμαράνδ δὲν ἀπωλέσθη ἐν τῷ ναυαγίῳ τοῦ «Ἀτρομήτου», τὰς ἀποδείξεις ταύτας τὰς ἔχετε.

Ὁ βαρόνος Δεσίμαιζ ἠγέρθη ἀποπειρώμενος ἀκόμη νὰ μεταχειρισθῇ τὴν προπέτειάν του.

— Αὐτὰ εἶναι αἱ ἀποδείξεις; εἶπε μετ' ἀποστροφῆς, δὲν βαρύνεσθε; . . . Ἡκούσαμεν ἀπλούστατα πράγματα, γελοῖα, ἀναίσθητα. . . Ἀ! ἐπὶ παραδείγματι, πρέπει νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ τις, ὁ μῦθος οὗτος ὁ διασκεδάζων τοὺς παῖδας τιμᾷ τὴν φαντασίαν τοῦ ἐπινοήσαντος αὐτόν.

— Κύριε Σωσθένη Ἀνδρὺ, εἶπεν ὁ κύριος Μωριέν, σὰς ἠκούσαμεν, ὡς εἶδατε, μετὰ τῆς μεγαλειτέρας προσοχῆς, ἀλλὰ δὲν ἐπίσθημεν εἰσέτι. Ἐὰν ὁ μαρκήσιος Σαμαράνδ ζῇ, διατὶ κρύπτεται; Διατὶ δὲν φαίνεται;

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀνέκραξεν ὁ βαρόνος, ὅστις νομίζων ὅτι ὑπεστηρίζετο, ἐδιπλασίαζε τὴν αὐθάδειάν του, διατὶ κρύπτεται; Ποῦ εἶναι ὁ μαρκήσιός; σὰς Σαμαράνδ, ὃν ἀνίστατε τόσο ἐυκόλως; ποῦ εἶναι; Ἀς φανῇ λοιπόν, τὸν ἀναμένω!

Μόλις ὁ βαρόνος ἐτελείωσε τὸν λόγον του, καὶ εὐθὺς μία τῶν θυρῶν τῆς αἰθούσης ἠνεόχθη, ὁ δὲ μαρκήσιος Σαμαράνδ ἐφάνη ἐπὶ τῆς φλίας.

— Ἰδοὺ ἐγὼ! εἶπε μετὰ φωνῆς παλλούσης.

KZ'.

ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ

Πάντες οἱ παριστάμενοι ἐπεφώνησαν : ὦ!

Εἶχον ἐγερθῇ, ἀλλ' ἔμενον ἀκίνητοι, ὥσπερ οἱ πόδες αὐτῶν ἦσαν καθηλωμένοι ἐπὶ τοῦ δαπέδου, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ μαρκησίου, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου πάντες, ἐκτὸς τοῦ βαρόνου, ἀνεγνώριζον τὸν κ. Λαγγάρδ.

Ὁ μαρκήσιος προῦχώρησε βραδέως πρὸς τὸν ἀδελφόν του.

Οὗτος ἐξέβαλε φωνὴν βραχνὴν καὶ ἀπεμακρύνθη ἔντρομος, τοῦ προσώπου αὐτοῦ παραττομένου σπασμωδικῶς, καταστάντος πελιδνοῦ. Εἶχε τὸ βλέμμα παράφρονος, ἔτρεμεν, οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἔτριζον. Τὴν φορὰν ταύτην ὁ ἄθλιος ἦτο κατεπτονημένος, κατείχετο ὑπὸ φόβου!

Ὁ μαρκήσιος ἐφαίνετο μὲν λίαν ἥρεμος, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνέπνεον πῦρ. Ἔστη πρὸ τοῦ βαρόνου μὲ ἐσταυρωμένας χεῖρας.

(ἀκολουθεῖ).